ЗВІТ

про розвиток системи мотивації та стимулювання до волонтерства у закладах загальної середньої освіти за 2026 рік

У 2026 році продовжувався розвиток системи мотивації та заохочення до волонтерської діяльності у закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО). Нормативним підґрунтям цієї роботи став Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо сприяння розвитку волонтерської діяльності серед здобувачів освіти».

Робота за цим напрямом передбачала впровадження навчально-методичних матеріалів, розвиток партнерських програм та розширення можливостей залучення учнівської молоді до волонтерських ініціатив. Зокрема, у 2025/2026 навчальному році до проєкту «Гуманна освіта та волонтерство» долучилися понад 2 000 педагогічних працівників і понад 24 тисячі учнів, а мережа шкільних клубів волонтерства охопила 39 клубів у восьми областях України.

2026 рік став першим повним роком реалізації законодавчих змін, спрямованих на закріплення та розвиток волонтерської діяльності в системі освіти, а також ознаменувався ухваленням державної програми розвитку волонтерства до 2030 року.

Документ	**Що він дає для мотивації та стимулювання волонтерства в ЗЗСО**
Закон України від 08.01.2025 № 4186-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо сприяння розвитку волонтерства серед здобувачів освіти»	Зміни до законів «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про волонтерську діяльність» та інших. Закріплено право волонтерів на визнання набутих компетентностей за процедурою визнання неформальної та інформальної освіти; зарахування часу волонтерства до практики, якщо воно відповідає освітній програмі; обов’язок керівника закладу освіти сприяти розвитку

Документ	Що він дає для мотивації та стимулювання волонтерства в ЗЗСО
	волонтерства серед учасників освітнього процесу. Підписаний 30.04.2025.
Державна цільова соціальна програма з розвитку волонтерської діяльності в Україні на період до 2030 року (розпорядження КМУ від 29.04.2026 № 396-р)	Завдання 3 — сприяння залученню до волонтерства та розвитку культури волонтерства серед дітей і молоді. Серед очікуваних результатів — підвищення рівня культури волонтерства серед здобувачів освіти, у тому числі малолітніх. Державний замовник — Мінсоцполітики; МОН серед виконавців не визначене.

Змістове та навчально-методичне забезпечення

У 2026 році розширено змістове та навчально-методичне забезпечення волонтерської діяльності в закладах загальної середньої освіти. Для педагогічних працівників стали доступними три основні формати роботи: навчальні матеріали для проведення уроків, тематичні уроки з волонтерства та позаурочна діяльність у межах шкільних клубів волонтерства. Усі розроблені матеріали надаються закладам освіти на безоплатній основі, що сприяє їх широкому використанню та залученню учнів до волонтерських ініціатив.

Ініціатива	Розробники та партнери	Що зроблено у 2026 році	Охоплення
«Гуманна освіта та волонтерство»	UAnimals, Suziria Group; гриф Українського інституту розвитку освіти	У листопаді 2026 року 7 нових уроків для старшої школи отримали гриф «Схвалено для	Понад 2 000 учителів і понад 24 тис. дітей у 2025/2026 н.р.

Ініціатива	Розробники та партнери	Що зроблено у 2026 році	Охоплення
		використання в освітньому процесі». Теми: волонтерство і фандрейзинг, громадянська відповідальність, гуманне ставлення до тварин, клімат, етичні виклики. Усього у проєкті 21 урок для початкової, базової та старшої школи (матеріали).	
«Шкільний урок волонтерства»	ГО «Українська Волонтерська Служба» за підтримки МОН, Мінмолодьспорту, ДНУ «ІМЗО», ЮНІСЕФ	Новий урок «Разом для клімату: як волонтерство допомагає захищати планету?» з навчально-методичним посібником; вебінар ІМЗО для керівників і вчителів ЗЗСО.	За даними ЮНІСЕФ, за навчальний рік — понад 3 700 освітян і активістів та 112 тис. учнів
«Шкільні клуби волонтерства»	Українська Волонтерська Служба за	Позашкільна програма для 5–11 класів. Після	39 клубів у 8 областях, понад 600 учнів

Ініціатива	Розробники та партнери	Що зроблено у 2026 році	Охоплення
	підтримки ЮНІСЕФ	пілоту в грудні 2025 року (26 закладів, 111 учнів) мережа зросла; клуби можуть працювати онлайн та на канікулах.	(станом на серпень 2026 року)

Основні змістові напрями волонтерської діяльності учнів

У 2026 році основними напрямами волонтерської діяльності учнів залишалися соціальне, екологічне, зооволонтерство, а також пошуково-краєзнавча діяльність. Соціальне волонтерство передбачало надання допомоги внутрішньо переміщеним особам, людям з інвалідністю, людям старшого віку та захисникам України. Екологічні й зооволонтерські ініціативи були спрямовані на збереження довкілля, захист тварин та формування відповідального ставлення до навколишнього середовища. Пошуково-краєзнавча діяльність сприяла збереженню історичної та культурної спадщини, популяризації історії рідного краю та залученню учнів до суспільно корисної діяльності.

Механізми мотивації та стимулювання до волонтерської діяльності

У 2026 році розвиток системи мотивації та заохочення учнів до волонтерської діяльності здійснювався шляхом поєднання внутрішніх мотиваційних чинників із механізмами суспільного визнання та підтримки з боку педагогічних працівників. Особлива увага приділялася формуванню в учнів усвідомлення значущості волонтерства, відповідальності за спільну справу, готовності допомагати іншим та брати активну участь у житті громади.

Важливим механізмом мотивації стало законодавче закріплення можливості визнання компетентностей, набутих у процесі волонтерської діяльності, як результатів неформальної та інформальної освіти. Це створює додаткові можливості для врахування практичного досвіду учнів, розвитку їхніх соціальних і громадянських компетентностей.

У закладах освіти застосовувалися різні форми заохочення учнів, зокрема вручення подяк, сертифікатів і грамот за участь у благодійних акціях, волонтерських проєктах та інших суспільно корисних ініціативах. Важливу роль відігравали шкільні клуби волонтерства, у межах діяльності яких учні мали можливість самостійно ініціювати та реалізовувати благодійні проєкти, організовувати тематичні заходи й залучати до них інших учасників освітнього процесу. Такий підхід сприяв розвитку лідерських якостей, навичок командної роботи, комунікації та організації спільної діяльності.

Мотивація педагогічних працівників забезпечувалася шляхом надання готових навчально-методичних матеріалів, проведення вебінарів, навчальних заходів і залучення до партнерських програм професійного розвитку. Додаткову підтримку закладам освіти надавала Українська Волонтерська Служба, зокрема через можливість залучення підготовлених тренерів до проведення тематичних занять і практичних заходів.

Партнерство, позашкільна освіта та організація масових заходів

У 2026 році важливим чинником розвитку волонтерської діяльності серед учнівської молоді стала співпраця Міністерства освіти і науки України з підпорядкованими установами, громадськими організаціями, міжнародними партнерами та іншими центральними органами виконавчої влади.

Інформаційно-методичний супровід відповідної діяльності забезпечувався ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти», яка здійснювала інформування органів управління освітою та закладів освіти, організовувала вебінари й поширювала практики розвитку волонтерства в освітньому середовищі. Український інститут розвитку освіти долучався до забезпечення експертного супроводу навчально-методичних матеріалів.

До реалізації волонтерських ініціатив також залучалися громадські та міжнародні партнери, зокрема ГО «Українська Волонтерська Служба», ЮНІСЕФ в Україні, UAnimals та Suziria Group. Співпраця з ними сприяла поширенню практик учнівського волонтерства, реалізації соціальних, екологічних і благодійних проєктів, а також розширенню можливостей для участі дітей та молоді у суспільно корисній діяльності.

Окрему увагу приділено міжвідомчій взаємодії з Міністерством молоді та спорту України і Міністерством соціальної політики, сім'ї та єдності України щодо залучення молоді до волонтерської діяльності через молодіжні центри, простори та інші відповідні інституції в межах реалізації державної програми розвитку волонтерства до 2030 року.

Важливим складником розвитку волонтерства залишалася діяльність закладів позашкільної освіти. Відповідні заходи для дітей та учнівської молоді

проводилися згідно з Планом всеукраїнських і міжнародних організаційно-масових заходів з дітьми та учнівською молоддю на 2026 рік, затвердженим наказом МОН від 19 листопада 2025 року № 1523. Така діяльність сприяла розширенню можливостей для участі учнів у соціальних, екологічних, благодійних та громадських ініціативах, формуванню активної громадянської позиції та розвитку культури волонтерства в освітньому середовищі.

Джерела

- КМУ: прийнято Закон про сприяння розвитку волонтерства серед здобувачів освіти
- Державна цільова соціальна програма з розвитку волонтерської діяльності до 2030 року (№ 396-р)
- ЮНІСЕФ: Волонтерство — новий факультатив (26.08.2026)
- Лист ІМЗО про вебінар «Шкільний урок волонтерства» (травень 2026)
- КМУ: у школах стартує ініціатива «Шкільний урок волонтерства»
- НЕНЦ: лист від 09.04.2026 № 136 (посилання на наказ МОН № 1523)